

Toelating, ordemaatregelen, schorsing en verwijdering van leerlingen

De inhoud van dit protocol is gebaseerd op de afspraken die gemaakt zijn binnen het samenwerkingsverband “passend onderwijs 20.01 Provincie Groningen en Gemeente Noordenveld”¹, met aanvullingen die specifiek zijn voor Noordkwartier.

Algemene uiteenzetting

In dit hoofdstuk worden de volgende onderwerpen behandeld:

- leerplicht en vrije schoolkeuze;
- openbaar onderwijs kan weigeren;
- toelating en verwijdering per school beoordelen en niet per bestuur;
- toepasselijke wetsbepalingen;
- passend onderwijs.

Leerplicht en vrije schoolkeuze als bepalende principes

De leerplicht en de vrije schoolkeuze van ouders bepalen in ruime mate het systeem van toelating en verwijdering. Nederland kent een leerplicht. In de Leerplichtwet staat dat kinderen met ingang van de maand volgend op die waarin ze vijf jaar zijn geworden, leerplichtig zijn.

Ouders van leerlingen tussen 5 en 16 jaar moeten hun kinderen inschrijven op een school. Leerlingen moeten de school structureel bezoeken. De leerplichtambtenaar controleert dit. De leerplicht geldt tot en met het schooljaar waarin een leerling 16 jaar wordt. De leerplicht verloopt na het schooljaar dat de leerling de leeftijd van 16 jaar bereikt, of wanneer de leerling een startkwalificatie behaalt (art. 3 lid 1 sub b Lpw).

Toelating is daarom het uitgangspunt, weigering de uitzondering. De wet schrijft dan ook voor dat het bevoegd gezag dat een leerling wil verwijderen eerst een andere school moet vinden die de leerling wil toelaten, voordat verwijdering mogelijk is.

Een bijzondere school kan een leerling op grond van godsdienstige gezindheid of levensbeschouwing niet weigeren wanneer binnen een redelijke afstand van de woning van de leerling geen openbaar onderwijs beschikbaar is.²

Kortom, een leerplichtige leerling mag in beginsel niet van onderwijs verstoken zijn.

Ouders zijn vrij in de keuze van de school waar hun kind onderwijs volgt. Deze vrije schoolkeuze speelt altijd een rol, ook als de school een spreidingsbeleid hanteert.

Toegankelijkheid

Openbaar onderwijs is in het Nederlandse onderwijsstelsel een basisvoorziening, die is vastgelegd in de Grondwet. Juist daarom is bepaald dat er voldoende openbaar onderwijs voorhanden moet zijn en dat dit onderwijs algemeen toegankelijk moet zijn. Volgens de wet is er voldoende gelegenheid tot het volgen van openbaar onderwijs wanneer er zich binnen een afstand van 10 km (gemeten over de weg) een openbare school bevindt³.

Bijzonder onderwijs is ontstaan uit particulier initiatief en is bedoeld voor een bepaalde groep mensen met een gemeenschappelijke opvatting over de godsdienst en/of levensbeschouwelijke grondslag van het onderwijs. Bijzonder onderwijs dat uitsluitend bestemd is voor interne leerlingen, mag in beginsel kinderen weigeren van ouders die de grondslag niet onderschrijven⁴. Bijzonder

¹ Zie website www.PO2001.nl

² Artikel 58 Wet op het Primair Onderwijs (WPO)

³ Artikel 75 lid 4 Wet op het Primair Onderwijs (WPO)

⁴ Artikel 58 lid 1 laatste volzin WPO

onderwijs dat niet bestemd is voor interne leerlingen, mag op deze grond geen kind weigeren als er binnen een redelijke afstand geen mogelijkheid is tot het volgen van openbaar onderwijs.

Schoolkwestie

Toelating en verwijdering worden meestal alleen beoordeeld naar de mogelijkheden op de school waar een leerling wordt aangemeld en niet naar de mogelijkheden van alle scholen onder het bevoegd gezag. Formeel zullen echter ook de mogelijkheden van de andere scholen in de besluitvorming moeten worden betrokken. In het toelatingsbeleid van Noordkwartier staat de schoolkeuze van de ouders voorop.

Als deze keuze niet kan worden gehonoreerd, kunnen de mogelijkheden van het kind op een andere school van het schoolbestuur worden bezien en, waar nodig, binnen het Samenwerkingsverband 20.01. De algemene toegankelijkheid van het openbaar onderwijs betekent niet dat een openbare school een kind nooit mag weigeren. Een openbare school mag een kind echter niet weigeren vanwege godsdienst of levensbeschouwelijke opvattingen. Het bijzonder onderwijs mag dat wel.

Toepasselijke wetsbepalingen

De Wet op het Primair Onderwijs (WPO) en de Wet op de Expertisecentra (WEC) geven voorschriften voor de procedure bij toelating, schorsing en verwijdering. Het openbaar onderwijs behoort daarnaast ook steeds de Algemene Wet Bestuursrecht in acht te nemen.

Let wel: Artikel 39 WPO en WEC bevatten algemene voorschriften voor de toelatingsleeftijd en duur van het onderwijs.

In artikel 40 WPO/WEC wordt onder andere bepaald dat de toelating van een kind niet afhankelijk mag worden gesteld van een ouderbijdrage. Ook mag een kind dat geen verblijfstatus heeft, niet om die reden worden geweigerd.

Toelating en weigering in het basisonderwijs

In dit hoofdstuk komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Weigering is niet toelaten op verzocht tijdstip; plaatsing op een wachtlijst is ook weigering;
- Gepubliceerd toelatingsbeleid is basis van zorgvuldige besluitvorming;
- Besluitvormingsprocedure openbaar onderwijs;
- Weigeringsgronden uitgebreid;
- Toelating en Wet Passend Onderwijs.

Zorgplicht

Vanaf het moment dat het kind is aangemeld en het duidelijk wordt dat het kind extra ondersteuning nodig heeft, ontstaat er voor de school c.q. het schoolbestuur zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat de school een passend onderwijsaanbod doet op de eigen school of – wanneer de school de ondersteuning aantoonbaar niet kan bieden – op een andere school van hetzelfde bestuur dan wel een school van een ander aanpalend bestuur.

De zorgplicht ontstaat niet als de groep vol is of als de ouders de grondslag van de school niet onderschrijven.

Dit laatste onderdeel is voor een openbare school niet aan de orde.

Aanmelding

Kinderen zijn vanaf vier jaar welkom op de basisschool.

Vanaf de eerste schooldag in de maand na de vijfde verjaardag zijn de kinderen leerplichtig.

Voor kleuters is er nog een bijzondere regeling.

Tot het kind 6 jaar oud wordt, mag het kind maximaal vijf uur per week thuisgehouden worden. Dit moet natuurlijk wel aan het bevoegd gezag van de school gemeld worden. Als de ouders het kind meer dan vijf uren per week thuishouden is er speciale toestemming van het bevoegd gezag van de school nodig. Deze toestemming geldt ook voor maximaal 5 uren per week.

Als het kind 3 jaar en 10 maanden oud is, mag het op school kennismaken. Deze kennismakingsfase omvat maximaal vijf dagen.

Ouders moeten hun kind (indien mogelijk) minimaal 10 weken voor het begin van het nieuwe schooljaar (of voor de datum waarop zij de inschrijving wensen) schriftelijk aanmelden bij de school van hun keuze⁵. De school heeft 6 weken de tijd om te besluiten over het verzoek tot toelating en mag deze termijn met maximaal 4 weken verlengen.

Het moment waarop de termijn gaat lopen is de datum waarop het aanmeldingsformulier is ingevuld door de ouders en is ingeleverd bij de school c.q. het schoolbestuur. Ouders kunnen hun kind aanmelden vanaf 1 jaar voordat het kind wettelijk toelaatbaar is. Kinderen die jonger zijn dan deze leeftijd, kunnen op een wachtlijst met vooraanmeldingen worden geplaatst.

Ouders hebben de mogelijkheid om hun kind bij verschillende scholen tegelijk, binnen of buiten het samenwerkingsverband 20.01 aan te melden.

Hierdoor kunnen meerdere scholen belast worden met de aanmeldingsprocedure en het onderzoek of er sprake is van een leerling met een ondersteuningsbehoefte. Ouders moeten daarom melden of en zo ja, bij welke andere scholen zij om toelating hebben verzocht. Tevens moeten de ouders aangeven welke school hun eerste voorkeur heeft.

Hierdoor kunnen scholen onderling tot afstemming komen voor de aanmeldprocedure.

Na de aanmelding onderzoekt de school of er extra ondersteuning nodig is. Dit gebeurt op basis van de informatie van de ouders. Ouders zijn verplicht om de school te informeren over de eventuele specifieke ondersteuningsbehoefte van hun kind⁶.

De leerling heeft recht op een tijdelijke plaatsing met ingang van 1 augustus als de toelatingsbeslissing op die datum nog niet is genomen⁸.

Tijdelijke plaatsing is niet aan de orde als:

- ouders niet minimaal 10 weken voor het begin van het schooljaar hun kind hebben aangemeld.
- de leerling reeds is ingeschreven op een school.

Toelatingsbeleid

Toelating is het uitgangspunt en weigering de uitzondering. Hiertoe heeft het schoolbestuur van Noordkwartier toelatingsbeleid opgesteld.

Samenvattend:

- Ouders kunnen hun kind bij een van onze scholen aanmelden vanaf 1 jaar voordat het kind wettelijk toelaatbaar is.
- Ouders moeten hun kind minimaal 10 weken voor het begin van het nieuwe schooljaar (of voor de datum waarop zij de inschrijving wensen) schriftelijk aanmelden bij de school van hun keuze⁷.
- Ouders hebben de mogelijkheid om hun kind bij verschillende scholen tegelijk aan te melden. Ouders zijn verplicht te melden bij welke andere scholen zij om toelating hebben

⁵ Artikel 40 lid 2 WPO

⁶ Indien ouders weigeren relevante informatie te verstrekken gelden de bepalingen zoals opgenomen in het privacyreglement van het SWV 20-02 PO

⁸ Artikel 40 lid 7 WPO

⁷ Artikel 40 lid 2 WPO

verzocht en verzocht en welke school hun eerste voorkeur heeft. Indien nodig stemmen scholen onderling af.

De school registreert de aanmelding in het centrale administratiesysteem.

Als het kind 4 jaar is, wordt het tot de basisschool toegelaten.

De school waar een leerling wordt aangemeld, hoeft echter niet alle leerlingen op de eigen school te plaatsen. Net als in de huidige situatie, moet de school eerst onderzoeken of zij de leerling een passend onderwijsprogramma kan bieden.

Als er tot weigering van een leerling wordt overgegaan moet onderbouwd worden waarom de leerling niet tot de school wordt toegelaten.

Weigeringsgronden

Als blijkt dat plaatsing een onevenredige belasting is voor de school, dan moet de school (het bestuur) een andere school vinden die een passend onderwijsaanbod kan bieden en waar het kind ook kan worden geplaatst. De verantwoordelijkheid om een passende plek te vinden op een andere school, is geregeld in de Wet Passend Onderwijs. Vanzelfsprekend wordt het besluit tot niet-plaatsing onderbouwd.

De school onderzoekt echter eerst of zij zelf een passend aanbod kan bieden. Dat doet ze op basis van de 'Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte'. Op grond van deze wet moet de school eerst onderzoeken of zij het kind kan plaatsen op grond van het treffen van doelmatige aanpassingen.

Daarbij spelen 3 factoren een belangrijke rol:

- de (on)mogelijkheden van het kind;
- de (on)mogelijkheden van de school;
- de wensen van de ouders.

Als de plaatsing een onevenredige belasting vormt voor de school, heeft zij een argument om de leerling niet toe te laten.

Omdat schoolfactoren kunnen variëren kunnen de weigeringsgronden per school verschillen. Elke school heeft daarom een eigen schoolondersteuningsprofiel (SOP) waarin de (on)mogelijkheden t.a.v. zorg en ondersteuning zijn beschreven. Hierbij worden ook factoren als samenstelling van de groep, effect op de voortgang van het onderwijs, deskundigheid personeel, voldoende financiële middelen, aanpassingen in organisatie en begeleiding etc. meegenomen. Deze argumenten sluiten aan bij de afspraken die binnen het SWV 20.01 zijn gemaakt over het begeleiden van leerlingen met een ondersteuningsbehoefte.

Samenvattend

Uitgangspunt bij het al dan niet weigeren van een kind op grond van de ondersteuningsbehoefte is in ieder geval de afweging tussen het belang van het individuele kind en het algemeen belang van de school.

Het schoolondersteuningsprofiel c.q. SOP van de scholen speelt hierbij ook een belangrijke rol. Wettelijk moet elke school eens per 4 jaar het schoolondersteuningsprofiel vaststellen. De schoolondersteuningsprofielen van de scholen van Noordkwartier zijn in JAARTAL (verschilt per school) vastgesteld.

In het schoolondersteuningsprofiel is opgenomen welke extra ondersteuning de school kan bieden. Een samenvatting van het profiel van de school wordt in de schoolgids van de betreffende scholen opgenomen. De huidige ondersteuningsprofielen zijn in het schooljaar JAARTAL bijgesteld.

Onze scholen publiceren hun SOP op de website.

Ook voor het bevoegd gezag is het van belang om aan te kunnen tonen of er voldoende onderzoek is gedaan naar de mogelijkheden om te voldoen aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling.

Het bevoegd gezag denkt hierbij aan de volgende punten:

- a. Zijn de ouders voldoende geïnformeerd en gehoord;
- b. Is er extern medisch en/of psychiatrisch onderzoek gedaan;
- c. Is advies ingewonnen bij de adviseur passend onderwijs;
- d. Is er advies gevraagd aan de intern begeleider;
- e. Is er advies gevraagd aan de groepsleerkracht en/of directeur van de vorige school;
- f. Vormt de plaatsing van het kind een onevenredige belasting voor de school. In dit laatste geval moet de school en/of het schoolbestuur een andere school vinden die het kind wel toe kan laten⁸. Zie onderdeel 2.1 Zorgplicht.

Ernstige verstoring openbare rust en orde

Het bevoegd gezag mag een kind weigeren op grond van een te verwachten verstoring van rust en orde. Het kan hierbij gaan om het gedrag van een kind, maar ook van dat van de ouders. Het bevoegd gezag moet haar beslissing tot weigeren van de leerling motiveren.

Procedure bij weigering

Het bevoegd gezag besluit binnen 6 weken na aanmelding van een leerling over de toelating. De termijn van 6 weken mag met maximaal 4 weken worden verlengd. Als er sprake is van weigering maakt het bevoegd gezag gebruik van de volgende procedures:

Weigering op grond van gegevens die de ouders zelf hebben verstrekt

- Het bevoegd gezag bericht de ouders schriftelijk dat hun kind niet wordt toegelaten en geeft hierbij de redenen aan.
- Het bevoegd gezag vermeldt vervolgens dat bezwaar en beroep tegen de beslissing mogelijk is, door wie, binnen welke termijn en bij welk orgaan.
- Bij een leerling die extra ondersteuning nodig heeft, geldt dat de toelating pas wordt geweigerd nadat het bevoegd gezag een andere school bereid heeft gevonden de leerling toe te laten. Dit na overleg met de ouders en met inachtneming van de ondersteuningsbehoefte van de leerling en het schoolondersteuningsprofiel van de school waar het kind is aangemeld.
- Wanneer de ouders bezwaar maken, wordt de bezwaarschriftenprocedure van de Algemene Wet Bestuursrecht gevolgd. De ouders moeten binnen 4 weken een beslissing hebben ontvangen⁹.
- Het bezwaar moet worden ingediend volgens de reguliere bezwaarschriftenprocedure.
- Ouders kunnen naast hun bezwaar bovendien een spoedprocedure starten bij de bestuursrechter, wanneer er sprake is van openbaar onderwijs.
- Voor het bijzonder onderwijs geldt dat ouders een kort geding kunnen starten bij de civiele rechter bij de rechtbank.

Weigering op grond van andere gegevens dan verstrekt bij het verzoek om toelating

- Het bevoegd gezag bericht de ouders schriftelijk dat het voornemens is hun kind niet toe te laten en geeft hierbij de redenen aan.
- Het bevoegd gezag nodigt de ouders voor een gesprek of een schriftelijke reactie. Van dit gesprek wordt een verslag gemaakt waarvan een afschrift aan de ouders wordt gegeven.

⁸ Artikel 40 lid 4 WPO

⁹ Artikelen 40 lid 12 en 63 lid 3 WPO

- Bij een leerling die extra ondersteuning nodig heeft, geldt dat de toelating pas wordt geweigerd nadat het bevoegd gezag een andere school bereid heeft gevonden de leerling toe te laten. Dit na overleg met de ouders en met inachtneming van de ondersteuningsbehoefte van de leerling en het schoolondersteuningsprofiel van de school waar de leerling wordt aangemeld.
- Het bevoegd gezag neemt binnen 6 weken een beslissing. Dit mag eenmaal met ten hoogste 4 weken worden uitgesteld.
- Wanneer de ouders bezwaar maken, wordt de bezwaarschriftenprocedure van de Algemene Wet Bestuursrecht gevolgd. De ouders moeten binnen 4 weken een beslissing hebben ontvangen¹⁰.
- Het bezwaar moet worden ingediend volgens de reguliere bezwaarschriftenprocedure.
- Ouders kunnen naast hun bezwaar bovendien een spoedprocedure starten bij de bestuursrechter, wanneer er sprake is van openbaar onderwijs.
- Voor het bijzonder onderwijs geldt dat ouders een kort geding kunnen starten bij de civiele rechter bij de rechtbank.

Na de hiervoor genoemde procedure kunnen ouders het geschil over de toelating van een leerling met een ondersteuningsbehoefte ook voorleggen aan de Geschillencommissie Passend Onderwijs (*zie klachtenregeling*).

Ouders kunnen ook een oordeel vragen aan het College voor de Rechten van de Mens als zij menen dat er sprake is van een verboden onderscheid op grond van een handicap of chronische ziekte.

*Protocol ordemaatregelen*¹¹

Opvoedkundige- en ordemaatregelen

Opvoedkundige maatregelen zijn pedagogische maatregelen om sociaal gewenst gedrag te bevorderen en om leerlingen te vormen. Deze maatregelen hebben te maken met het handelen en kunnen daarom door een leerkracht aan een leerling worden opgelegd. Dit kan onder andere zijn:

- strafwerk
- nablijven
- etc.

Indien een leerling een opvoedkundige maatregel krijgt opgelegd, wordt een aantekening met daarin de aanleiding en de maatregel in ParnasSys opgenomen. Indien de leerling langer op school blijft vanwege de straf, of de aanleiding voor de straf een is waarin geweld gepleegd is, op welke manier dan ook, dan worden de ouders hierover ingelicht.

Herhaaldelijk negatief gedrag kan leiden tot een oudergesprek waarin directeur en leerkracht met ouders/wettelijk vertegenwoordigers in gesprek gaan. Hiervan wordt een verslag gemaakt. Dit verslag en een mogelijk afsprakenconvenant worden door allen ondertekend en bij het dossier van de leerling gevoegd, zo lang deze de school bezoekt.

Ordemaatregelen raken de rechtspositie van een leerling en kunnen alleen door het bevoegd gezag worden opgelegd. Dit betreft de directeur van de school, of bij afwezigheid, de directeur-bestuurder van de stichting.

Er is bij Noordkwartier sprake van drie mogelijke ordemaatregelen in opklimmende zwaarte:

- de time-out
- de schorsing

¹⁰ Artikelen 40 lid 12 en 63 lid 3 WPO

¹¹ De basis voor dit stuk ligt bij de AVS.

- de verwijdering.

Het bevoegd gezag is vrij om te beslissen of en zo ja welke ordemaatregel zij wil treffen. Bij het opleggen van een ordemaatregel houdt het bevoegd gezag rekening met de volgende aspecten:

- Er is een evenredige verhouding tussen de overtreding die de leerling heeft begaan en de ordemaatregel die wordt opgelegd;
- De leerling heeft in eniger mate schuld aan de normschending;
- Het bevoegd gezag legt de ordemaatregel op volgens de procedurele regels die hiervoor gelden.

Algemeen

Elke school neemt in zijn schoolgids een tekst op in verband met het schorsen en verwijderen van een leerling. In die tekst wordt verwezen naar Protocol Ordemaatregelen in dit SVP. Deze tekst zou kunnen zijn:

Als de school vaststelt dat een leerling niet langer met succes het onderwijs op onze school (zoals verwoord in het schoolplan) kan volgen (door oorzaken in of buiten de leerling gelegen) of als er sprake is van ernstige verstoringen op het gebied van veiligheid of orde kan de directeur besluiten deze leerling te schorsen dan wel van de school te verwijderen. Voorafgaande aan het traject van schorsing en of verwijdering kan er een time out worden ingezet. Ook het gedrag van ouders of de relatie tussen de school en ouders kan reden zijn om tot verwijdering over te gaan. Bij bedreiging, belediging, schelden/schreeuwen (wanneer dit een bedreiging of belediging betreft) kan er tevens aangifte gedaan worden bij de politie. De beslissing tot verwijdering wordt, nadat de groepsleerkracht (eventueel een ander personeelslid) en de ouders over het voornemen tot verwijdering zijn gehoord, schriftelijk en met redenen omkleed door de directeur medegedeeld. Daarbij is het voor betrokken ouder(s)/verzorger(s) mogelijk om, binnen 6 weken na dagtekening, schriftelijk bij het bevoegd gezag een verzoek om herziening van dit besluit te vragen. Vervolgens beslist het bevoegd gezag binnen 4 weken, maar zal wel de ouders eerst horen. Het volledige protocol schorsen en verwijderen van leerlingen is te vinden in ons Sociaal Veiligheidsplan dat u terug vindt op onze website.

Dit protocol treedt in werking als er sprake is van ernstig ongewenst gedrag door een leerling, waarbij psychisch en of lichamelijk letsel aan derden is toegebracht. Er worden 3 vormen van maatregelen genomen:

- Time-out
- Schorsing
- Verwijdering

Time-out

Een ernstig incident leidt tot een time-out met onmiddellijke ingang. Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- In geval van een time-out wordt de leerling voor de rest van de dag de toegang tot de school ontzegd. De time-out is geen officieel instrument, maar kan bruikbaar zijn bij onveilige situaties of bij het herstellen van de rust binnen de school. Het is een ordemaatregel in het belang van de school. De time-out maatregel kan alleen worden toegepast na goedkeuring door de directie van de school.

- Tenzij redelijke gronden zich daartegen verzetten worden de ouders/verzorgers onmiddellijk van het incident en de time-out gemotiveerd op de hoogte gebracht. Het besluit tot het ontzeggen van de toegang, wordt de ouders schriftelijk meegedeeld.¹²
- Van het incident en de time-out wordt verslag gedaan in het dossier van de leerling.
- De time-out maatregel wordt na toepassing (schriftelijk) gemeld aan het bevoegd gezag.
- De time-out maatregel kan eenmaal worden verlengd met 1 dag. Bij verlenging van de time-out spreken we over schorsing en wordt de inspectie vanaf de 2e dag geïnformeerd. De ouders/verzorgers worden op school uitgenodigd voor een gesprek. Hierbij is de groepsleerkracht en een lid van de directie van de school aanwezig.
 - Van het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen.¹³
- Daarna kan de leerling zo nodig langer worden geschorst. Deze schorsing, inclusief de time-out, bedraagt maximaal 1 week.
- Van de het incident en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen.
- Het bevoegd gezag van de school wordt voorafgaand aan de schorsing in kennis gesteld van deze maatregel en om goedkeuring gevraagd.

Schorsing

In geval het voorgevallen incident zeer ernstig is of bij een (volgend) ernstig incident kan worden overgegaan tot een formele schorsing. De wettelijke regeling voor het Bijzonder/Openbaar¹⁴ onderwijs is hierbij van toepassing.

Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Het bevoegd gezag van de school wordt voorafgaand aan de schorsing in kennis gesteld van deze maatregel en om goedkeuring gevraagd.
- Gedurende de schorsing wordt de leerling de toegang tot de school ontzegd. Voor zover mogelijk worden er maatregelen getroffen waardoor de voortgang van het leerproces van de leerling gewaarborgd kan worden.¹⁵
- De schorsing bedraagt maximaal één week. Ouders worden schriftelijk geïnformeerd over het besluit tot schorsing. Ook hier geldt dat vanaf dag 2 de inspectie zal worden geïnformeerd.¹⁶

¹² Als veiligheid voorop staat, en dat zal regelmatig het geval zijn, moet de time-out niet afhankelijk gesteld worden van het contact met ouders. De vraag blijft dan staan.

¹³ De time-out is geen officieel (wettelijk) instrument, maar kan niettemin bruikbaar zijn bij onveilige situaties of bij het herstellen van de rust binnen de school: het is principieel geen strafmaatregel maar een ordemaatregel in het belang van de school; daarom geen aantekening van de time-out maar van het incident in het dossier van de leerling

¹⁴ Er is verschil in procedure tussen openbaar en bijzonder onderwijs

¹⁵ Schorsing mag niet betekenen dat het doen van toetsen (denk aan cito-entree of eindtoetsen) wordt belemmerd. Dit vraagt passende maatregelen, bijv. het wel tot de school toelaten voor het doen van deze toets. Daarnaast kan het beschikbaar stellen van (thuis)studiemateriaal tot de mogelijkheden behoren.

¹⁶ Wezenlijk is dat de schorsing aan een maximum termijn gebonden is; zij mag geen verkapte verwijdering worden; de termijn is zo gekozen dat in het ernstigste geval de school voldoende tijd ter beschikking heeft om een eventuele beslissing tot verwijdering op zorgvuldige wijze voor te bereiden.

- De betrokken ouders/verzorgers worden door de directie schriftelijk uitgenodigd voor een gesprek betreffende de maatregel. Hierbij dienen nadrukkelijk oplossingsmogelijkheden te worden verkend, waarbij de mogelijkheden en de onmogelijkheden van de opvang van de leerling op de school aan de orde komen. (Zie bijlage 2)
- Van de schorsing en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders/verzorgers voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen.
- Het verslag wordt ter kennisgeving verstuurd aan:
 - Het bevoegd gezag
 - De ambtenaar leerplichtzaken
 - De inspectie onderwijs
- Ouders kunnen beroep aantekenen bij het bevoegd gezag van de school.

Het bevoegd gezag beslist uiterlijk binnen 14 dagen op het beroep.

Verwijdering

Bij het zich meermalen voordoen van een ernstig incident, dat ingrijpende gevolgen heeft voor de veiligheid en/of de onderwijskundige voortgang van de school, kan worden overgegaan tot verwijdering.

Een school kan om verschillende redenen een leerling verwijderen. Bijvoorbeeld als:

- de school een leerling niet de nodige speciale zorg kan bieden;
- de leerling zich voortdurend agressief gedraagt;
- er ernstige ruzies zijn (ook als de ouders daarbij betrokken zijn).

De wettelijke regeling voor het Bijzonder/Openbaar¹⁷ onderwijs is hierbij van toepassing.

Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Verwijdering van een leerling van school is een beslissing van het bevoegd gezag.
- Voordat men een beslissing neemt, dient het bevoegd gezag de betrokken leerkracht en de directie te horen. Hiervan wordt een verslag gemaakt wat aan de ouders ter kennis worden gesteld en door de ouders voor gezien wordt getekend.
- Het verslag wordt ter kennisgeving opgestuurd naar
 - De ambtenaar leerplichtzaken
 - De inspectie onderwijs
- Het bevoegd gezag informeert de ouders schriftelijk en met redenen over het voornemen tot verwijdering, waarbij de ouders gewezen wordt op de mogelijkheid van het indienen van een bezwaarschrift. Zie bijlage 3 en 4.
- De ouders krijgen de mogelijkheid binnen zes weken een bezwaarschrift in te dienen.
- Het bevoegd gezag is verplicht de ouders te horen over het bezwaarschrift.
- Het bevoegd gezag neemt een uiteindelijke beslissing binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift.
- Definitieve verwijdering van een leerling vindt niet plaats dan nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorg gedragen dat een andere school bereid is de leerling toe te laten. (Onder andere school kan ook worden verstaan een school voor speciaal onderwijs, een school voor

¹⁷ Er is verschil in procedure tussen openbaar en bijzonder onderwijs

speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of een instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs).

In grote lijnen zijn er vier gronden voor verwijdering van een leerling:

1. De school kan niet (langer) voldoen aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling. De verwijdering is dan vooral onderwijskundig en/of organisatorisch ingegeven. In dit geval is het van belang vast te stellen of de leerling formeel thuishoort in of toelaatbaar is tot het speciaal (basis) onderwijs of dat de leerling thuishoort in het regulier basisonderwijs. Een leerling is toelaatbaar tot het speciaal (basis)onderwijs als het samenwerkingsverband waartoe de school behoort de leerling toelaatbaar heeft verklaard of als het door een instelling van cluster 1 of 2 een toekenning heeft gekregen voor een intensief arrangement. Als die toelaatbaarheidsverklaring/ toekenning aanwezig is, maar de ouders of de speciale basisschool weigeren met de plaatsing in te stemmen, dan kan de basisschool alsnog tot verwijdering overgaan.
2. Verwijdering op basis van ernstig wangedrag van de leerling. Enkele voorbeelden van wangedrag zijn: overtreding van de schoolregels, agressief gedrag, bedreiging, vandalisme, seksuele intimidatie. Verder moeten lichtere maatregelen hebben gefaald en moet de leerling en/of zijn ouders zijn gewaarschuwd dat bij de eerstvolgende keer van wangedrag tot verwijdering wordt overgegaan. Overigens is in de praktijk gebleken dat verwijdering (formele maatregel) gebaseerd moet zijn op een schoolreglement dat duidelijke grenzen stelt aan het gedrag van de leerlingen (informele maatregelen).
3. Ook het gedrag van ouders of de relatie tussen de school en ouders kan reden zijn om tot verwijdering over te gaan. In dit geval is het van groot belang dat er gedragsregels zijn hoe de school met wangedrag omgaat en wanneer de grens van verwijdering is bereikt. Dit kan worden gepubliceerd in de schoolgids. Belangrijk is echter dat de voorzieningenrechter niet alleen verlangt dat het om een ernstig verstoorde relatie gaat, waarvan het niet aannemelijk is dat herstel te verwachten is, maar ook dat de verstandhouding een negatieve invloed moet hebben op 'het ordelijk functioneren van de school'. Het onderwijsproces zelf zal er dus onder te lijden moeten hebben en niet alleen voor de leerling zelf, maar ook breder.
4. Verwijdering vanwege gedrag dat in strijd is met de grondslag van de school.

Geschillen over de definitieve verwijdering van een leerling kunnen worden voorgelegd aan de [Geschillencommissie passend onderwijs \(GPO\)](#). Er hoeft nog geen sprake te zijn van een verwijderingsbeslissing. Het kan ook een geschil zijn omdat de school de leerling niet meer toelaat omdat de school niet meer weet hoe ze moet handelen. De GPO is ondergebracht bij Onderwijsgeschillen.¹⁸

Geschil over verwijderingsbesluit

Ouders kunnen kiezen voor:

- a. het volgen van een bezwaarprocedure;
- b. het benaderen van de leerplichtambtenaar om te bemiddelen;
- c. het volgen van andere wettelijke stappen.

¹⁸ De tekst van het kopje 'Algemeen' in dit protocol tot hier is direct overgenomen uit het protocol van de AVS, dat hier te vinden is:

[Wanneer mag een leerling geschorst worden PO? - Algemene Vereniging Schoolleiders \(avs.nl\)](#) (januari 2022)

Bezwaarprocedure

Ouders kunnen binnen 6 weken bezwaar aantekenen bij het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag moet binnen 4 weken een beslissing op het bezwaar nemen¹⁹. Voor het bijzondere onderwijs geldt dat ouders een kort geding kunnen starten bij de civiele rechter bij de rechtbank.

Andere wettelijke stappen:

- **Geschillencommissie Passend Onderwijs.**
Ouders kunnen het geschil ook aanhangig maken bij de Geschillencommissie Passend Onderwijs.
De ouders hebben 6 weken de tijd om het verzoek bij deze commissie in te dienen. De Geschillencommissie brengt binnen 10 weken advies uit aan het bevoegd gezag. Dit advies is niet bindend en er kan geen bezwaar of beroep tegen worden ingesteld. Het bevoegd gezag neemt de beslissing op het bezwaar pas nadat het advies van de Geschillencommissie is ontvangen. De termijn voor het nemen van de beslissing op bezwaar wordt dan opgeschort tot de dag waarop de commissie advies heeft uitgebracht.
- **Onderwijsconsulent.** Ouders kunnen onderwijsconsulenten inschakelen als tussenstap voordat zij naar de Geschillencommissie gaan. Onderwijsconsulenten kunnen bemiddelen in de fase waarin er nog geen geschil bij de Geschillencommissie aanhangig is gemaakt.
- **College voor de rechten van de mens.**
Ouders kunnen een oordeel van dit college vragen als zij van mening zijn dat het bevoegd gezag bij de verwijdering een verboden onderscheid heeft gemaakt of discrimineert op grond van een handicap of een chronische ziekte.
De uitspraak van het College voor de rechten van de mens is niet bindend, maar wordt meestal wel opgevolgd door het bevoegd gezag.

Wettelijk kader

Wat zegt de Wet Primair Onderwijs (WPO) over schorsen

Artikel 40c

1. Het bevoegd gezag kan met opgave van redenen een leerling voor een periode van ten hoogste één week schorsen.
2. Het besluit tot schorsing wordt schriftelijk aan de ouders bekendgemaakt. Het bevoegd gezag stelt de inspectie van een schorsing voor een periode langer dan één dag schriftelijk en met opgave van redenen in kennis.

Wat zegt de WPO over verwijderen

Artikel 40 Toelating en verwijdering van leerlingen

1. De beslissing over toelating en verwijdering van leerlingen berust bij het bevoegd gezag. De toelating tot de school is niet afhankelijk van het houden van rechtmatig verblijf in de zin van artikel 8 van de Vreemdelingenwet 2000. De toelating mag niet afhankelijk worden gesteld van een geldelijke bijdrage van de ouders.
11. Voordat wordt besloten tot verwijdering hoort het bevoegd gezag de betrokken groepsleraar. Definitieve verwijdering van een leerling vindt niet plaats dan nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorg gedragen dat een andere school bereid is de leerling toe te

¹⁹ Artikel 40 lid 12 en artikel 63 lid 3 WPO

laten. Onder andere school kan ook worden verstaan een school voor speciaal onderwijs, een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of een instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs.

Artikel 63

2. Indien het bevoegd gezag van een bijzondere school op grond van artikel 40 weigert een leerling toe te laten dan wel een leerling verwijderd, deelt het de beslissing daartoe, schriftelijk en met redenen omkleed, mede door toezending of uitreiking aan de ouders. Daarbij wordt tevens de inhoud van het bepaalde in het derde lid, eerste volzin, vermeld. Voordat het bevoegd gezag van een bijzondere school op grond van dat artikellid beslist tot verwijdering van een leerling, hoort het de ouders van de leerling, onverminderd het bepaalde in dat artikellid. Het bevoegd gezag neemt de beslissing, bedoeld in de eerste volzin, zo spoedig mogelijk.

Bezwaar maken

3. Binnen 6 weken na de mededeling, bedoeld in het tweede lid, kunnen de ouders bij het bevoegd gezag schriftelijk hun bezwaren kenbaar maken tegen de beslissing. Het bevoegd gezag beslist binnen 4 weken na ontvangst van de bezwaren. Alvorens te beslissen hoort het bevoegd gezag de ouders.

Regels indienen bezwaar

1. Bezwaar moet binnen zes weken gemaakt worden nadat het besluit schriftelijk bekend is gemaakt.
2. Het bezwaar moet schriftelijk ingediend worden bij het bevoegd gezag van de school.
3. Het bevoegd gezag moet de ouder/verzorger de kans geven om het bezwaar mondeling toe te lichten. Het bevoegd gezag moet binnen vier weken gerekend vanaf de dag na die waarop de termijn voor het indienen van het bezwaarschrift is verstreken een beslissing nemen.
4. De ouder/verzorger heeft recht op inzage van het dossier van zijn/haar kind.
5. Tijdens de bezwaarprocedure kan de school het kind weigeren. Als de ouder/verzorger erop staat dat de school zijn/haar kind wel toelaat:
 - Kan de ouder/verzorger om een 'voorlopige voorziening' vragen bij de bestuursrechter (openbare school).
 - Kan de ouder/verzorger een kort geding aanspannen bij de civiele rechter (school voor bijzonder onderwijs). Dan moet de ouder/verzorger zich wel laten vertegenwoordigen door een advocaat.
6. Als de school vasthoudt aan de verwijdering van zijn/haar kind, kan de ouder/verzorger de zaak voorleggen aan de rechter:
 - als het een openbare school betreft, de bestuursrechter.
 - als het een school voor bijzonder onderwijs is, de civiele rechter. Dan moet de ouder/verzorger zich wel laten vertegenwoordigen door een advocaat.